

Kruisweg van de stilte treedt buiten abdij naar breed publiek

‘Liefde en de pijn die dat teweeegbrengt’

Normaal zien alleen de monniken van de Sint-Sixtusabdij van Westvleteren de *Kruisweg van de stilte* van Armand Demeulemeester (1926-2002), maar door hun verbouwingen gaat die *Kruisweg* nu drie jaar op tocht. Door die rondreizende tentoonstelling en het bijhorende boek kan het brede publiek kennismaken met dat meesterwerk.

EMMANUEL VAN LIERDE | Binnen de veilige abdijsmuren van Westvleteren hangt al bijna dertig jaar de *Kruisweg van de stilte* van Armand Demeulemeester. Normaal wandelen alleen de monniken elke dag in de pandgang aan die *Via crucis* voorbij. Buitenstaanders konden alleen via hun website een glimp van het kunstwerk opvangen. Van de noodzaak om die *Kruisweg* tijdelijk op te bergen door de sloop van de pandgang, maakten de broeders een deugd. Tot eind 2011 reizen hun twaalf monumentale schilderijen door Vlaanderen. Ze delen hun ‘kruisweg’ met het brede publiek door hem tentoon te stellen en door de bijbehorende publicaties: een dvd met alle staties, een begeleidende brochure, een poster en het boek *De kruisweg van de stilte. Eigen-zinnig*.

Naast de foto's van de schilderijen, detailafbeeldingen en opmerkingen van de kunstenaar zelf, staat in dat boek bij elke statie een eigenzinnige meditatie, geschreven door twaalf Vlamingen en Nederlanders. Aan ieder van die twaalf auteurs werd een statie toegewezen met de vraag wat die bij hem

Premier Herman Van Rompuy, abt Manu Van Hecke en kunstenaar Willem Vermandere schreven ieder een eigenzinnige meditatie bij de staties van de *Kruisweg van de stilte*. Achter hen het Laatste Avondmaal.

of haar losmaakt, hoe dat verhaal van Jezus aansluit bij zijn of haar levensverhaal, wat dat leert over God, de wereld en de mensen.

‘De enige zin van het lijden, is dat het leidt tot meer liefde, al blijft elk lijden zinloos.’

Abt Manu Van Hecke bespreekt het Laatste Avondmaal, huisvrouw Hilde Mechels-Van Herp staat stil bij de doodsangst, premier Herman Van Rompuy reflecteert bij de Judaskus en auteur Bart Demyttenaere bij de verloochening van Petrus, kunstenaar Willem Vermandere

mijmert bij de geseling, gevangenenpastor Jan De Cock buigt zich over de veroordeling door Pilatus, zenleraar Ton Lathouwers mediteert bij de kruisopneming, godsdienstleerkracht en presentatrice Veerle Deblauwe laat zich raken door Simon van Cyrene, vertaler en dichter Patrick Lateur door de wenende vrouwen en kunstrecensente Sabine Alexander door Maria en Johannes, filosoof Herman De Dijn gaat de confrontatie aan met de kruisdood en de protestantse predikant en Bijbelvertaler Pieter Oussoren bekijkt van nabij de verschijning aan Maria Magdalena.

Die twaalf meditatie nodigen uit het kunstwerk opnieuw te bekijken en de ideeën daarover bij te stellen of vorm te geven. Het zijn

geen vrijblijvende kunstbesprekingen, maar authentieke getuigenissen die raken, appelleren en oproepen tot reflectie. Peter Schmidt vult dat rijke palet aan met een inleiding in het oeuvre van de kunstenaar uit Ronse. De exegeet en kunstkenner was goed bevriend met Demeulemeester.

In de jaren 1978 en '79 schilderde Demeulemeester zijn *Kruisweg van de stilte* in opdracht van de broeders van Westvleteren. Het was zijn eerste grote cyclus – later volgden andere zoals zijn summum *Genesis* – en dat zorgde voor een kantelmoment in zijn oeuvre. Niet alleen kreeg hij meer aandacht voor de Bijbel, het figuratieve haalde de bovenhand. Al bleef zijn vormtaal abstract, hij oversteeg de te-

genstelling figuratief-abstract. In twaalf expressionistische doeken op levensgroot formaat gaf de kunstenaar na een moeizaam scheppingsproces zijn eigenzinnige visie op het lijdensverhaal van Christus.

Waar het hem om te doen was, was “het gaarne zien en de pijn die dat met zich meebrengt”. Schaduw en licht horen bij elkaar en wie op weg gaat van het Laatste Avondmaal tot bij Maria Magdalena in de paastuin wordt stil van die liefde en haar pijn, maar ziet tegelijk het licht doorbreken. Naast het lijden staan de verrijzenis en de liefde lichtend op de voorgrond.

Daarbij valt de zachte blik van Jezus op. Elk lijden grijpt Hem – en de kunstenaar zelf – naar de keel en tegelijk straalt Hij mededogen uit. Is het daarom dat Christus zijn armen op het kruis uitstrekt over de rand van het doek? Zijn armen willen omarmen. De enige zin van het lijden, is dat het leidt tot meer liefde, al blijft elk lijden zinloos. Daarom is dit de *Kruisweg van de stilte*, want extreem lijden en extreme goedheid dwingen tot stilte. Zelfs God zwijgt bij de kreet aan het kruis, of spreekt Hij door de liefde die mensen tonen? **III**

De **Kruisweg van de stilte** staat tot 31 augustus tentoon in de kathedraal van Brugge, nadien volgen Laken, Ieper, Gent, Leuven, Antwerpen en Hasselt (zie www.sintsixtus.be).

De **kruisweg van de stilte, Eigen-zinnig**, Davidsfonds, Leuven, 72 blz., € 24,95. Bestellen kan via www.tertio.be.

Paulus belicht de goedheid van God die blijkt uit Jezus' zending.

Paulus ontdekken in de kunst

Kunstenaars vertolken op een tentoonstelling in de abdij van Dendermonde de opvattingen van de apostel Paulus, die tweeduizend jaar terug werd geboren. Een parcours rond acht thema's maakt zijn geschriften toegankelijk voor een ruim publiek.

KOENRAAD DE WOLF | Op 28 juni 2008, de vooravond van het hoogfeest van de apostelen Petrus en Paulus, opende paus Benedictus XVI in Rome het Paulusjaar. Die apostel en martelaar werd tweeduizend jaar geleden geboren. De benedictijnenabdij van Dendermonde, die is toegewijd aan de heiligen Petrus en Paulus, nam de oproep van de paus ter harte: een grotere bekendheid

geven aan de reizen en de brieven van deze vroege leider van de christelijke kerk, die een centrale rol speelde in de ontwikkeling en verspreiding van het christendom in de landen rond de Middellandse Zee.

Broeder Daniël van de abdij nam Luc De Saeger onder de arm. Die oud-leraar van de abdijschool, die is verbonden aan de faculteit

Godgeleerdheid van de K.U. Leuven, maakte zijn doctoraal proefschrift over de *Galatenbrief* van Paulus. “De geschriften van Paulus zijn vaak moeilijk toegankelijk”, weet De Saeger. “Daarom brengen we die in beeld met kunst. Het is boeiend om te zien hoe kunstenaars in de loop der eeuwen de koppige en temperamentvolle Paulus en zijn opvattingen persoonlijk gestalte hebben gegeven. Zo willen we de figuur van Paulus toegankelijk maken voor een groot publiek.” De Saeger onderstreept de pastorale en de catechetische bedoeling van de tentoonstelling. “Door met kunst door te dringen tot de kern van Paulus' boodschap en theolo-